

Vijf lessen uit 'Lifestory podcasts' van voorwaardelijk veroordeelden die onder toezicht staan

dr. mr. S.D. (Sheila) Adjiembaks MA¹
A. (Ada) Andreas MSW

Reclasseringswerkers staan voor een complexe opgave in hun dagelijks handelen. Vanuit een gedwongen kader werken zij met voorwaardelijk veroordeelden die strafbare feiten hebben gepleegd met als doel het verminderen van delictgedrag. De onderlinge samenwerking tussen cliënt en toezichthouder (de werkaliantie) is daarbij van belang. Wat in dat kader betekenisvol is vanuit het eigen perspectief van voorwaardelijk veroordeelden is nog niet middels een narratieve, levensverhalende benadering onderzocht. Dit artikel verkent dit hiaat op basis van een vijftal lessen uit een pilotstudie naar de effecten van een narratieve methodiek: de zogeheten 'lifestory podcasts'.

'Sommige dingen wist ik echt niet uit jouw leven. (...). Dat heeft mij ook echt geraakt. Ik was echt onder de indruk...'

Evi² heeft als toezichthouder bij de reclassering geparticipeerd in het 'Lifestory podcast project'.³ In dat project staan podcasts⁴ van

¹ Sheila Adjiembaks is criminoloog en eigenaar van Essa research (www.essaresearch.nl). Ada Andreas is strategisch adviseur bij Reclassering Nederland.

² Namen zijn gefingeerd omwille van de privacy van betrokkenen.

³ Dit project is mogelijk gemaakt door het Koers & Kansen initiatief voor de Sanctietoepassing van het ministerie van Justitie & Veiligheid. Zie voor meer info:

levensverhalen van (voorwaardelijk veroordeelde) cliënten centraal die onder toezicht van de reclassering staan. Aandacht voor levensverhalen is in de huidige praktijk niet verankerd in het contact tussen toezichthouders en hun cliënten. Vanuit een gedwongen kader werken zij met cliënten aan een delictvrij bestaan en een succesvolle terugkeer naar de maatschappij. Wat daarbij van betekenis is vanuit het eigen perspectief van cliënten is echter nog niet middels een narratieve, levensverhalende benadering onderzocht.

Dit wil niet direct zeggen dat er geen aandacht is voor het levensverhaal. Toezichthouders vragen er zeker naar in hun contact met cliënten. Hoe diepgaand het levensverhaal ter tafel komt is echter veelal afhankelijk van de persoon van de toezichthouder, de intensiteit, het moment en de duur van het toezicht. Meestal is het zo dat stukje bij beetje het levensverhaal van een cliënt in de hoeden van toezichthouders geconstrueerd wordt op basis van het dossier en het onderlinge contact. Of dat samengestelde narratief hetzelfde is als dat van de cliënt is niet duidelijk en wordt in de praktijk meestal ook niet nagevraagd.

Het levensverhaal, zelfreflectie & toekomstperspectief

Er is in de reclasseringspraktijk steeds meer aandacht voor het levensverhaal, maar betekenisgeving vanuit een holistisch perspectief en het eigen verhaal van cliënten is daar nog niet stevig in verankerd. Dit, terwijl inzicht in datgene wat als betekenisvol wordt ervaren - juist vanuit dat eigen persoonlijke verhaal - belangrijke intrinsieke voeding kan geven aan het proces van stoppen met delictgedrag,

<https://www.sanctieuitvoering.nl/actueel/nieuws/2018/11/26/lifestory-podcasts>

⁴ Een podcast is een gemonteerde geluidsoptname, veelal met muziek, gebaseerd op een opname (van een interview/gesprek). Zie voor enkele voorbeelden van de lifestory podcasts:

<https://essaresearch.nl/onderzoeksprojecten/once-upon-a-crime/>

toekomstperspectief en een succesvolle deelname aan de samenleving (Presser & Sandberg, 2015; Presser, 2016).

Levensverhalen duiden immers meer dan alleen forensische of justitiële documentatie doet. Ze benadrukken niet alleen betekenisvolle gebeurtenissen (objectieve feitelijkheden) gedurende iemands leven, maar brengen ook individueel handelen in samenhang met het verleden, heden en de voorgestelde toekomst naar voren (subjectieve ervaring).

Het vertellen van een levensverhaal helpt bij het proces van zelfreflectie. Het draait immers om (on)gewenste narratieve identiteiten; wie men was, is en hoe men in de toekomst wil zijn. Dit biedt potentie om een bestaand (ongewenst) narratief (samen) te construeren tot een ander, (gewenst) toekomstig, veerkrachtig narratief vanuit de persoonlijke betekenisgeving (Maruna, 2005, McAdams, Hoffman, Mansfield & Day, 1996; McAdams, 2011, Adjiembaks, 2018).

Podcast

Het is echter niet voor iedereen even makkelijk om zijn of haar levensverhaal te duiden. Dit geldt onverminderd voor een deel van de cliënten bij de reclassering. In dit licht biedt een podcast een uitkomst op twee manieren:

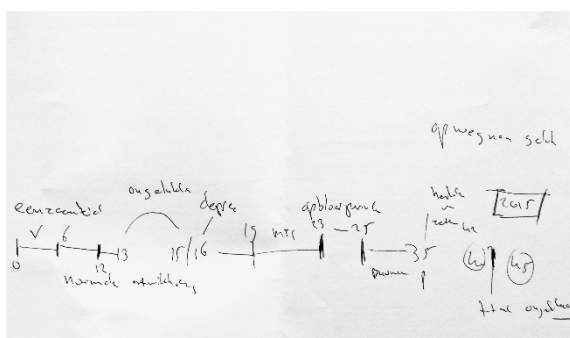
- Podcasts geven meerwaarde aan een verhaal omdat het de eigen (inhoudelijke) bewoordingen van de verteller in stand laat. Daarmee doet het - meer dan doorgaans de dossierstukken doen - recht aan wat er vanuit het perspectief van de verteller toe doet. Daarmee kunnen waardevolle inzichten over wat betekenisvol is voor cliënten op een authentieke wijze worden gevangen.
- Vanuit het perspectief van de luisteraar is een podcast een innoverende en tijdbesparende manier om op een zelfgekozen moment op een zelfgekozen plaats kennis te nemen van een onderwerp.

Het Lifestory Podcast project

Tegen de zojuist geschetste achtergrond heeft Essa Research (www.essaresearch.nl) samen met Reclassering Nederland het zogeheten 'Lifestory podcast' project uitgevoerd. Doel van

dat project was het verkennen van de effecten van een podcast over het levensverhaal van cliënten op de kwaliteit van de werkalliantie (Menger, 2018, p. 32) en de meerwaarde voor toezichthouders en cliënten.

Deelname omvatte in de pilotstudie grofweg drie fasen. In fase A hebben zowel cliënten als toezichthouders hun werkalliantie beoordeeld aan de hand van vier elementen die in de werkalliantiemonitor 2.0⁵ centraal staan: de *richting* in het toezicht (taken en doelen), het onderlinge *vertrouwen*, de ervaren *binding* en de mate van *stroefheid*. De werkalliantie is vervolgens ook individueel kort besproken. Daarna is een 1,5 tot 2 uur durend interview met de deelnemende cliënt gehouden aan de hand van de 'Mijn Boek-methode' (Adjiembaks, 2019) waarin ook een levenslijn wordt getekend.⁶ Alle gesprekken zijn met een voicerecorder opgenomen en getranscribeerd.

Getekende levenslijn van een deelnemende cliënt.

Op basis van de geluidsopname zijn individuele podcasts van de vertelde levensverhalen geproduceerd. Daarbij is onder meer rekening gehouden met de getekende levenslijn en muziekvoorkeur van de cliënt. Iedere cliënt alsmede diens toezichthouder heeft in fase B de

⁵ Zie ook: <https://husite.nl/werkalliantie/producten-en-resultaten/alliantiemonitor-2-0-verkorte-vragen/>

⁶ Dit betreft een methode waarbij een levenslijn is opgetekend door de cliënt zelf en het verhaal is uitgevraagd alsof er een boek over zijn/haar leven wordt geschreven. Deze methode is gebaseerd op McAdams (1996, 2011), het werk van Maruna (2005) en is ook gebruikt in het proefschrift '(On)gemerkt bijzonder; levensverhalen van resisters en de betekenis van het uitblijven van een criminele carrière' (Adjiembaks, 2018).

betreffende podcast vervolgens (veelal separaat van elkaar) beluisterd in een luistersessie. De podcast is direct na het beluisteren nabesproken met de toezichthouder en cliënt onder begeleiding van een onderzoeker. De cliënt heeft bovendien twee cd's van zijn/haar lifestory podcast ontvangen voor eigen gebruik. Enkele weken na de luistersessie (gemiddeld na drie contactmomenten tussen cliënt en de toezichthouder) heeft een evaluatie plaatsgevonden met de cliënt en de toezichthouder. Zodoende is onder anderen nagegaan wat de podcast over een (iets) langere periode teweeg heeft gebracht en of de werkaliantie is veranderd.

De pilotstudie

In de periode februari tot en met september 2019 zijn in totaal 15 podcasts geproduceerd:⁷ twee uit de regio Zuidwest, drie uit de regio Zuid en tien uit de regio Oost.⁸ De deelnemende cliënten staan voor verschillende delicten onder toezicht (vermogensmisdrijven, zedendelicten, opiumdelicten en geweldsdelicten) en zijn geselecteerd op basis van leeftijd (allen meerderjarig), de periode dat zij nog onder toezicht staan (minimaal 9 maanden)⁹ en verbale vermogens (gemiddeld intelligent, in staat een verhaal te vertellen). Cliënten stonden ten tijde van deelname bovendien zo'n twee maanden tot 36 maanden in contact met de deelnemende toezichthouder. Er is tevens getracht ongeveer evenveel mannen als vrouwen te werven, echter dat is niet gelukt: van de 15 cliënten namen slechts drie vrouwen deel.¹⁰ We bespreken

⁷ www.essaresearch.nl heeft in dit project samengewerkt met Peter de Ruiter die de podcasts heeft gemonteerd (www.pixepublications.com).

⁸ Het betreft één podcast voor de verslavingsreclassering (SVG) en 14 podcast die voor de reclassering (RN). Bijzondere dank aan de regio Oost waar Irma Nibbelink bijzonder actief en meedenkend is geweest in het aandraagen van cliënten en toezichthouders in het licht van deze pilotstudie.

⁹ Bij 1 deelnemende cliënt was dit contact na deelname korter in verband met zijn aflopende straf.

¹⁰ Reclasseringswerkers geven hierbij aan dat hun cliëntenbestand toch vooral uit mannen bestaat. Dit kan het geringe aantal vrouwen mogelijk verklaren.

hieronder een vijftal lessen die we trekken op basis van de pilotstudie.

Les 1: Toezichthouders en cliënten verwachten op voorhand niet direct een verbetering van de werkaliantie

Allereerst wordt uit de pilotstudie duidelijk dat een verbetering van de werkaliantie niet primair als reden voor deelname wordt aangedragen. Dit is ingebed in het feit dat zowel de deelnemende cliënten als toezichthouders allemaal de werkrelatie bij aanvang van hun deelname als positief ('goed') beoordeelden.

Cliënten dragen andere redenen aan om mee te willen doen aan een het Lifestory podcast project. Soms doen zij dat omdat zij daarmee een nuttige bijdrage verwachten te leveren aan wetenschappelijk empirisch onderzoek. Soms geven cliënten aan al bezig te zijn (geweest) hun levensverhaal op te tekenen. Zij zien de podcast als het ware als een verlengstuk van dat proces: *'Ik heb al een deel opgeschreven van mijn verhaal.. ik was wel benieuwd naar de podcast..'* (cliënt J. regio Oost).

De deelnemende toezichthouders geven op hun beurt aan dat zij hun cliënt hebben gevraagd deel te nemen om (meer) recht te doen aan het eigen verhaal van hun cliënt. Daarnaast geven zij aan nieuwsgierig te zijn naar wat een relatief innovatief medium als een podcast mogelijk aan nieuwe informatie en inzichten over hun cliënt brengt: *'Problemen die zich afgespeeld hebben, ook met hoe hij zich nu anders opstelt, wat het daar teweeg brengt. Dat zijn allemaal hoofdlijnen. Ik hoop meer kleur te krijgen.'* (toezichthouder I. regio Oost).

Les 2: Een werkaliantieverbetering wordt op voorhand niet verwacht, maar een lifestory podcast versterkt die wel als het gaat om binding en de richting van het toezicht.

De beluisterde lifestory podcasts lijken op twee van de vier eerder genoemde werkalliantie elementen invloed te hebben. Zowel het merendeel van cliënten als toezichthouders geven aan dat het onderlinge vertrouwen al goed was en dat deze naar hun idee niet door de podcast is versterkt of afgezwakt. Dit geldt ook voor de mate van stroefheid.

Dat is anders ten aanzien van de mate van binding en richting (taken en doelen) van het toezicht. Die lijken namelijk in het merendeel van de gevallen wel te zijn versterkt.

Een sterker gevoel van binding bij toezichthouders vloeit voort uit het feit dat de beluisterde podcasts op twee manieren meer inzicht verschaffen. Allereerst geeft een podcast soms nieuwe informatie over de cliënt: *'Ik ken hem al langer, maar dit.. ik sta echt te klapperen met m'n oren! Dit wist ik allemaal niet. Besef me nu ook hoe ernstig het eigenlijk is'*

(toezichthouder F. regio Oost). Tegelijkertijd krijgt reeds bekende informatie meer betekenis volgens toezichthouders. Ofwel doordat het levensverhaal middels de podcast meer in samenhang met andere gebeurtenissen wordt verteld, danwel doordat de cliënt het zelf als betekenisvol benadrukt in zijn verhaal. Dit leidt voor toezichthouders tot een beter begrip voor de belevingswereld en het handelen van hun cliënt en versterkt naar hun idee de binding: *'Ik wist wel dat zijn moeder was overleden, maar dat hij zo jong was toen ze ziek werd.. hij heeft zich echt ontzettend eenzaam gevoeld. Ja, dat doet wel wat, geeft wel meer begrip voor hem, zijn doen en laten. Ik snap beter waar hij vandaan komt...'* (toezichthouder F. regio Oost).

Een andere toezichthouder vertelt: *'Hoewel het niet wenselijk is, ben je soms geneigd om cliënten, door de zwaarte van je caseload en de waan van de dag, meer als cliënten te zien dan als mensen met hun eigen unieke achtergrond en eigenschappen.'* (toezichthouder E. regio Zuid).

Dat de ervaren binding andersom - dus ook vanuit cliëntperspectief - is versterkt naar aanleiding van de podcast, wordt niet direct ondersteund door de pilotstudie. Enkele cliënten geven aan zich beter begrepen te voelen nu hun toezichthouder hun verhaal kent: *'Het geeft mij*

meer rust nu alles in de openheid is verteld. 'Ik voel ook meer begrip ofzo.. waardoor we sneller tot the point komen.' (cliënt M. regio Oost). Een ander deel van de cliënten geven aan dat de ervaren binding niet zozeer is veranderd omdat de vertelde ervaringen uit het levensverhaal voor henzelf immers niet nieuw zijn.

'Ik begrijp hem [cliënt] denk ik beter. Ik snap nu meer waarom hij soms kan reageren op de manier hoe hij dit doet en hoe hij in het leven staat. Het heeft mij hierdoor een beter beeld gegeven hoe ik de begeleiding in moet steken.'
(toezichthouder S. regio Zuidwest).

'De patronen die in zijn leven zich aandienen zijn herkenbaarder geworden en inzet in de contacten met hem. [De podcast] verscherpt de richting en doelen van het traject. De gedachten over eventueel te plegen delicten zijn nieuwe input voor het behandeltraject.'
(toezichthouder I. regio Oost).

Dat, ten tweede, de richting (taken en doelen) van het toezicht lijkt te zijn versterkt, komt vooral doordat de podcast voor zowel cliënten als toezichthouders nieuwe inzichten oplevert. Cliënten geven bijvoorbeeld aan veel beter te beseffen wat de rode draad en valkuilen zijn: *'Ik ben me veel beter bewust van mijn valkuilen, waar ik aan moet werken. Dat is een stukje besef omdat je het ook zelf zegt ofzo...'* (cliënt R. regio Oost). Een andere toezichthouder stelt bijvoorbeeld dat hij de opgedane kennis uit de beluisterde podcast graag eerder had willen inzetten in het contact met zijn cliënt: *'Ja, als ik dit eerder had geweten had ik daar ook beter op kunnen sturen in het toezicht denk ik. Had ik bijvoorbeeld veel meer doorgevraagd naar zijn*

familie, zijn broer... daar hebben we het eigenlijk niet over terwijl ik hoor dat dat toch echt zijn [cliënts] houvast en motivatie is op een positieve manier..'. (toezichthouder T. regio Oost).

Toezichthouders alsmede cliënten horen hiernaast in de podcast vaak ook een bevestiging van waar zij reeds samen aan werken. De podcast brengt dan niet zozeer iets nieuws, maar wel meer besef: *'Bevestiging van onze ingezette lijn gericht op het belang van ambulante behandeling. Het [de podcast] geeft bevestiging voor wat betreft zijn zorgelijke emotionele instabiliteit.'* (toezichthouder F. regio Oost).

'Het luisteren doet gewoon wat met je.. Ja het is toch anders als het uit je eigen mond komt dan dat iemand anders het zegt. Ik wist al waar ik aan moest werken, maar nu is het toch bevestigd op een of andere manier. Het blijft beter hangen..'
(cliënt R. regio Oost). ‘

Les 3: Cliënten vertellen doorgaans meer aan een derde over hun levensverhaal dan aan hun eigen toezichthouder.

De meeste cliënten zijn er niet van overtuigd dat hun toezichthouder het levensverhaal zou kunnen uitvragen. Zij geven hier een aantal redenen voor. Allereerst staan zij in een ongelijke (afhankelijkheids)relatie tot hun toezichthouder. Dit beïnvloedt het contact en datgene wat daarin wordt besproken. Cliënten realiseren zich dat ongewenst individueel handelen of negatieve gebeurtenissen invloed kunnen hebben op bijvoorbeeld de tenuitvoerlegging van een (voorwaardelijke) sanctie: *'Nee ik denk dat iemand los van de reclassering, los van justitie ervoor zorgt dat je je verhaal in alle rust en openheid kunt*

vertellen..' (cliënt M. regio Oost). Een andere client vertelt: *'[Zou je dit verhaal ook zou vertellen aan je toezichthouder?]. Nee, ik denk het niet. Het contact hier [bij de reclassering] is toch anders, praktischer..'* (cliënt W. regio Oost). Ten tweede geven cliënten duidelijk aan dat zij beperkte tijd hebben in hun gesprekken met hun toezichthouder en zij deze tijd ook duidelijk in het teken van het toezicht met de daarin gestelde voorwaarden en doelen stellen. Het gaat dan met name ook om (het regelen van) praktische zaken waarin toezichthouders soms een onmisbare schakel zijn. Het levensverhaal uitvragen krijgt daardoor minder aandacht. Toezichthouders bevestigen de genoemde twee redenen die cliënten duiden en stellen eveneens dat een onafhankelijke derde nodig is om het verhaal ter tafel te laten komen: *'Ik heb de podcast laten afnemen bij een cliënt die ik al héél lang ken. En zelfs daar kreeg ik nieuwe informatie [over] en vond ik het een toegevoegde waarde hebben aan mijn toezicht.'* (toezichthouder Y. regio Zuidwest).

Les 4: Zelfreflectie is luisteren naar het verleden om de toekomst te voeden

Zoals eerder benoemd in dit artikel, is het vertellen van een levensverhaal een manier om zelfreflectie te activeren. Uit de pilotstudie met de lifestory podcasts is echter gebleken dat niet alleen vertellen maar ook het *beluisteren* van het eigen verhaal iets teweegbrengt bij cliënten. Allereerst ervaren zij dat de podcast met de (deels door henzelf uitgekozen) muziek de beleving en het gevoel bij hun verhaal beter overbrengt. Het eigen levensverhaal en vooral het (vaak problematische) verleden raakt hen maar maakt hen tegelijkertijd ook trots: *'Ik heb zoveel meegemaakt, maar ik ben ook een beetje trots wel.. Trots op wat ik nu heb bereikt, waar ik nu sta..'* (cliënt F. regio Zuidwest). Ook toezichthouders onderschrijven dit effect: *'Het [de podcast] heeft [naam cliënt] trots gemaakt,..'* (toezichthouder E. regio Zuid). Daarmee is de podcast voor de deelnemende

cliënten een holistisch concreet product (cd) om hun verleden en delictgedrag veel beter in samenhang een plek te geven en doet het op die wijze recht aan hun eigen beleving. Dit voedt in de meeste gevallen het toekomstperspectief omdat het tot betekenisvolle zelfreflectie leidt. Dit kent in de pilot drie uitingvormen: (1) Cliënten geven aan allereerst aan dat hun valkuilen en de rode draad in hun leven beter bij hen ‘binnenkomt’ door het beluisteren van de podcast: *‘Ja het is toch anders als het uit je eigen mond komt dan dat iemand anders het zegt.’* (cliënt R. regio Oost).

‘Ja ik hoorde mezelf terug en ik wist het ergens wel allemaal, maar tja, het besef.. de rode draad dat is er nu ook beter.. het besef van waar mijn valkuilen zitten en waar ik naartoe wil..’
(cliënt M. regio Oost).

Ten tweede (2) geven sommige cliënten aan de podcast na de luistersessie vaker te hebben beluisterd. Dit fungeert soms als een soort ‘reminder’ van wat er op het spel wordt gezet in moeilijke tijden (van verleidingen van criminaliteit bijvoorbeeld). Een cliënt vertelt hierover: *‘Het ligt op mijn nachtkastje [cd met de podcast]... soms als ik het moeilijk heb, dan luister ik het weer.’* (client F. regio Zuidwest). Ten derde (3) is voor een ander deel van de cliënten het besef doorgedrongen dat hun problematiek groot is en zij een ongewenst narratief horen in de podcast. Dit empowered hun intrinsieke motivatie om aan een ander, veerkrachtiger toekomst narratief te werken: *‘Ja, ik weet het niet hoe de toekomst eruit ziet weetje... het is afhankelijk van wat er nu gaat gebeuren. Wat zeker is, is dat het wel anders gaat zijn...’* (cliënt L. regio Oost). Een andere cliënt vertelt: *‘Ja ik hoor een eenzame, ook wat zielige man.. de podcast heeft bij mij wel het besef [gebracht] van ja.. dat wil ik niet meer.’* (cliënt M. regio Oost).

Uit de evaluatie komt in dit kader naar voren dat toezichthouders deze drie uitingvormen van het effect van zelfreflectie (‘besef van eigen valkuilen’, ‘reminder in moeilijke tijden’ & ‘een ander toekomst narratief’) als een waardevol handvat naar aanleiding van de podcast zien. Zij geven aan dat zij in hun contact namelijk juist die (immers door cliënt zelf verwoorde) inzichten kunnen aanhalen wanneer de cliënt motivatie nodig heeft.

Les 5: Een lifestory podcast verschaft handvatten om contact (ook buiten de reclassering om) betekenisvoller aan te gaan.

Zowel deelnemende toezichthouders als cliënten geven aan dat zij sommige zaken uit de podcast na de luistersessie nog samen hebben besproken. Een toezichthouder vertelt: *Ik heb nu dingen gehoord, die ik nog niet wist. Dingen die waardevol zijn om te weten. (...) De patronen die in zijn leven zich aandienen zijn herkenbaarder geworden en inzet in de contacten met hem.* (toezichthouder E. regio Zuidwest).

Sommige cliënten geven, ten tweede, aan dat zij de podcast ook aan anderen (niet professionals) hebben laten luisteren zoals hun ouders en hun partner. Een enkeling heeft het ook aan andere professionals waar zij mee in contact staan, laten horen. Het duiden van de reden voor het delen, lijkt veelal lastig te verwoorden voor cliënten, maar het lijkt erop dat zij hopen met de podcast onder anderen een beter begrip voor hun handelen te creëren: *‘Ja, zodat ze toch ook mij misschien beter snappen..’* (cliënt M. regio Zuid).

Hiernaast geven sommige cliënten aan dat hun podcast opgenomen mag worden in hun dossier omdat het op die manier niet telkens herhaald hoeft te worden richting mogelijke nieuwe (toekomstige) professionals die in beeld komen. Daarbij komen soms ‘nieuwe’ verhalen voor de kring professionals rondom de cliënten aan bod: *‘Ja ik heb het na de luistersessie nog wel gehad over zijn therapie ook en wat hij daar [over de*

podcast] heeft besproken ja.' (toezichthouder B. regio Oost). Een mate van 'moeheid' van herhaalde vertelling wordt ook wel geuit door cliënten: men is na de zoveelste keer vertellen namelijk veelal geneigd naar het dossier te verwijzen of zaken veel korter te duiden. Op die manier wordt minder recht gedaan het scheppen van een holistisch beeld over en met de cliënt. De podcast is in dat licht een laagdrempelig medium dat een levensverhaal ook herhaaldelijk kan overbrengen zonder afbreuk te doen aan de authenticiteit, belangrijke (levens)gebeurtenissen en de persoonlijke betekenisgeving daaraan.

Conclusie

Op basis van de pilotstudie kan geconcludeerd worden dat lifestory podcasts meerwaarde hebben voor zowel cliënten als toezichthouders bij de Reclassering. De vijf besproken lessen in dit artikel duiden dat de reden voor deelname aan het lifestory podcast project niet perse een verwachte werkaliantieverbetering is (les 1), terwijl toch is gebleken dat de podcast twee van de vier werkaliantie-elementen lijkt te hebben versterkt (les 2). Ook is helder geworden dat cliënten doorgaans meer aan een derde vertellen dan aan hun eigen toezichthouder over hun levensverhaal (les 3). Ten vierde is duidelijk geworden dat (niet alleen het vertellen maar) ook het luisteren naar het eigen levensverhaal drie uitingvormen kent in relatie tot effecten van zelfreflectie en dat deze betekenisvol zijn in de constructie van een veerkrachtig toekomst narratief (les 4). Tot slot is gebleken dat een podcast handelingsperspectief van toezichthouders (en mogelijk derden) kan vergroten omdat het de mogelijkheid biedt om contact vanuit het persoonlijke verhaal betekenisvoller aan te gaan (les 5).

Reflectie

We sluiten dit artikel af met enkele discussie/reflectiepunten die op basis van de vijf gepresenteerde lessen uit de pilotstudie aandacht vragen in vervolgonderzoek.

Allereerst is duidelijk dat in deze pilotstudie zowel de toezichthouders als deelnemende

cliënten hun werkaliantie als positief beoordeelden bij aanvang van hun deelname. Hiermee is dus nog ruimte om te verkennen *wat een lifestory podcast voor een relatief slechte werkaliantie kan betekenen*. Ten tweede zijn grotendeels mannen bij de pilotstudie betrokken. Effecten van een lifestory podcast die rekening houden met *variabelen (in bijvoorbeeld leeftijd en sekse) zal op een grotere schaal nader onderzocht moeten worden*. Uit de pilotstudie is, ten derde, naar voren gekomen dat cliënten hun lifestory podcast delen met niet alleen hun toezichthouder maar ook anderen (professionals en naasten). Het bestuderen van *de mogelijke effecten van een lifestory podcast vanuit een systeembenadering* biedt in dat verlengde een interessante inzet voor vervolgonderzoek. Tot slot zijn er onderzoeksvragen die meer vanuit tijdsverloop voortvloeien uit de pilotstudie. Denk aan vragen als: (waardoor) verandert het vertelde levensverhaal in de loop der tijd? en welke rol heeft het handelen van professionals daar eigenlijk in? In dit licht zou *longitudinaal* onderzoek (het maken van meerdere podcasts bij een persoon) nog meer interessante inzichten kunnen verschaffen.

'Iemands identiteit kan niet gevonden worden in het gedrag, noch – hoe belangrijk ook- in de reacties van de ander, maar in de vaardigheid om een particulier narratief gaande te houden.'
(Giddens, 1991)

Meer vragen over dit artikel¹¹ en/of de pilotstudie? Mail naar info@essaresearch.nl
Beluister de lifestory podcasts via:
<https://essaresearch.nl/onderzoeksprojecten/once-upon-a-crime/>

¹¹ Met dank aan Lous Krechtig die met dit artikel heeft meegelezen en het van waardevolle feedback heeft voorzien.

Literatuurlijst

Adjiembaks, S.D. (2018). *'(On)gemerkt bijzonder. Levensverhalen van resisters en het uitblijven van een criminele carrière*. Boom Criminologie, Den Haag.

Adjiembaks, S.D. (2019). '(Niet) wie ik ben.' *Tijdschrift voor Forensische Orthopedagogiek*, 2019 nr.4, blz. 41 - 46.

Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-Identity*. Stanford University Press.

Maruna, S. (2005). Making good, how ex-convicts reform and rebuild their lives. Washington, D.C., American Psychological association.

McAdams, D.P., Hoffman, B.J., Mansfield, E.D., Day, R. (1996). Themes of Agency and Communion In Significant Autobiographical Scenes. *Journal of Personality*. Vol. 64, nr.2. Duke University Press pp. 339-377.

McAdams, D.P. (2011). *Narrative Identity*. In S.J. Schwartz et al. (Eds), *Handbook of Identity theory and research* (pp. 99-115). New York, USA: Springer.

Menger, A & Donker, A. (2016). 'Werk aan een goede werkalliantie'. *Sozio*. Juni 2016, pp. 36-39.

Menger, A. (2018). *'De werkalliantie in het gedwongen kader: onderzocht bij het reclasseringstoezicht'*. Proefschrift Vrije Universiteit. Den Haag, Eburon.

Presser, L. & Sandberg, S. (2015). *Narrative Criminology. Understanding Stories Of Crime*. New York University Press.

Presser, L. (2016). Criminology and the narrative turn. *Crime Media Culture*, 12(2), 137-151.